

Изази суботом. Цијена: За ДРЖУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ... СТРО-УГАРСКУ... БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ... на годину 6 ф... на по годину 4 ф... на четри године 1 ф... и 50 новчића... За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четри године 5 франака

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у платеним новчанима поштом преко администрације „Глас Црногораца“ на Цетиње, а може се и картом упућивати на пошту у Београд, док не дође до уредништва. Уколико није са поштом.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 4 јануара.

Од свијех догађаја, који су се догодили за вријеме божићних празника у балканским државама, нама је најзанимљивији, како по своме значају и вичину тако и по својим последицама, умир велике размирице између селенске патријаршије и државне власти цариградске, отоманске порте.

Давно се није, у православним црквама турских царевине, божјег пјесма „Слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља,“ пјевала тако душевно, као на овај проливи Божић. Није шала, затворена црквена врата и у највише правике, у божјем дому умукло слово божје, мукло се проводе најљепши дан хришћанске успомене, и радосни и жалосни догађаји у домаћем животу. Сви се вјерни снелијају од чуда, гледајући како јатње излази на оглед лаву, како смјерни духовници пођоше да се похрну са свјетском влашћу, с оружаном силом.

И јатње остаде живо, и дух остаде побједник.

Но нама је свјде више стало, да испитамо политичке прилике које су могле довести к том умиру, колико сретном по православу цркву, толико корисном по отоманску царевину. Који су борци били с једне, а који с друге стране, најљепше се види по томе, како су се које повине одјавале на глас о свршеном умиру. Међу тимем је најзначајнија бечка „Нова Сл. Преса“, која је у овом случају занета у толико „слободнија“, што јој не сметају службене обвезе према општем силама уз које се бори. 7 јануара по поштом тај лист овако спомиње отворање црква у Цариграду:

„Свађа патријаршије у Цариграду свршена је. Тамо су данас на ново

отворене све православне цркве. У главном је порта одржала тврдо своје становиште према патријаршији; неколкокостује у школским и напљедним питањима, то је све што је патријаршија добила. Јавног значаја та размирица већ одавно није имала; али сад сав политич и свијет цариградски расипитује за Луцкога и његову ствар, и т. д.“

На тијех ријечи види се јасно и разговјетно, колика је зјед епоноа „Н. С. Пресе“ и њу страну уз коју се она бори, ради сретног умира цариградске распре. Познато је, а и сама „Н. Сл. Преса“ донјела је у почетку децембра мјесеца брвојав, да је Порта попустила у *главном* питању да на име владице бугарске и њихови попови морају носити знаке, на којима ће се разликовати од православних свештеника. И то је управо *једино* питање, које има стварни, актуални политички значај. На ипак се „Н. Сл. Преса“ томе чини савијем невјешта.

У осталом, пјед „Нове Слободне“ у толико је разумљивији, што су се противници селенске патријаршије и пријатељи бугарских владица до по шљедњег часа тврдо уздали, да се по велико понуштање портине неће увијечати увијехом и да ће се измирење разбити о непоустљивост патријархову у споредицијим питањима, о школи и завјетима православним.

По то уздање сунарника патријаршије врло је значајна била ова билешка биоградског „Видела“, црпена по прилици из листова од врсте „Нове Сл. Пресе“:

Из Цариграда јављају, да пошљедње тражење патријаршије од Порте није нашло одобрења ни код једнога од страних заступника. Они су сви изјавили да потпуно одобравају одговор великог везира патријарху Дионисију V. Камил-паша је у томе одговору казао, да га веома

зауђава садржина, форма и тон патријарховог писма и да он треба да се задовољи са оним што му Порта признаје. Са грчке стране трудили су се узалуд да задобију интервенцију страних заступника, јер је њих и руски заступник савјетовао патријарху да прими портине предлоге.

Не може се мислити, да је „Видело“ за то тако приказало стање ствари својим читаоцима, што би му било по гласи да се црквена распра у Турској не умири, што је могло користити само бугарској пропаганди, против које се сви српски листови надмећу у борбу. Но је и оно по прилици, вјеровало да је тако, да је око двора Султана, још јача она страна чија је корист у јачању рођења против чистог православља.

У толико је јача и славија побјед православне цркве, у толико дичија и свјетлија мудрост Цар. цар. Величанства Султана, који је својим узвишеним умом увидио прави пут који води корист Царевине државе и српски Царевине вјерних подложника.

У свијех ће бити тим трајнији и потпунији, ако се обистини глас из Биограда, да је заштитник бугарске пропаганде, Ејуб-паша, кренут из Скопља. Још сувише додаје се, да ће и аустро-угарска влада кренути одонуд своје консула, на кога су се тамошњи Срби много жалити.

ДОПИСИ.

Беока которска, на св. Стефана Архиепископа, 1890.

Славно сам Божић у Витлејем. Славно га и у Јерусалиму. Ал' је она слава одвојила!

И. П. Његуш.

Господине Уредниче, у Духу светоме љубезни епис!

Ја свуд по свијету као пчела по цвијету. Браство не да да одморим кости јер се мора по миру ринћанском по милости-

ЛИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА.“

Из хајдучког дова.

Живко Кариман (Томановић)

од

Ј. Ф. Иванчићевића. (Свршетак)

Ту близу био је и Живко с четом, на самодруги примакне се ближе скупу и опале: Живко на Вуја, а други на Вукајла, те их оба убију, на побјегну с четом уз Малиначку аду, а за њима се отисне велика потеч. Далеко иза чете био је заостао Живко, те су га већ готово први били стигли, те он се тицне под једном великом плочом на сред пута. Сва поточ пође преко њега, а нико га не опази.

Богдан, брат Вукајлов, а син Шичев био код ована на врх Малиначке адуге, на рече турској чети да бјежи Кобиљему долу, те чета и окресе, а кад нађе први од поточи и запитају Богдана, куд је прошла турска чета, омете им и каже им, да је прошла пут Извора, те поточ и отисне се Извору.

У томе каже неко Богдану, да му је брат погинуо, а нађезе Живко, пошто је сваки већ био изминуо, те Богдан загов на Живка:

— А крмиче! што ми брата и мога и твога изгуби? —

— Не за Бога, Богдане! не знадосмо ко је, по промишљено да је ал други, ма али ће Живко погинуо, коп ће га осветити, но не уби!! —

Живко пређе за четом и стигне је на Савине крушке, на убије најбо-

љег друга и посјече га, те спреми главу Богдану; а и оној чети каже неко све, што је и како, те се поврате крајем Богдана, корећи га и називајући издајником.

Богдан нити је црпни ни бијелио. И последије су много јада задали Трњинари и Ровинари Богдану корећи га и зборећи му: — Да им је просто, што су учинили, е их ти сакри они дан, да се не накасањимо, док не руке заболо, да ни сваке јаде плати! —

Опет Живко није стпо одуштават. Доведе једном чету више Трњина, а двојица орала на један до под њим, на почне цукати и цуконити пожем о једноме дрвету ка тина кљуном. Чудили су се они двојица и зборили међу собом:

— Ма што је ово?! —

— Ништа, но дати кљуцидрво *) тражи дрве!

— Манвије — Бога ми — кљуцидрво престаје, а оно не! —

— Ајде јадаи — Бога ти — што се пренајани, јест кљуцидрво, ада што!? —

Пошље се Живко прише у расохе једног великог дрвета и савије једну грану, а грана: крррррррррр! —

— Ма аманта ми није оно баре кљуцидрво! —

— Ано је мећед на истину! —

— Ајде море!... мећед оћен усред подне! — није вјере ми!

— Ада што? — дати Живко Кариман! —

— Ва истину не реци другу! —

*) Тако гласила рече нагор, Вук велић pulla рјеч дову у Цуце.

— Ајде, вјере ти, да видимо?! —

— Може ти бит, но ако буде, данас ће не посјече!

— Како ти је вазда милије изговорит ону злу но добру, а ето имаш и ти косијер у руке, на ако крене тебе, а ти га баре љусни тијем косијером једном!

— Оћу — ако буде — кретами! —

Изиду да виде, а Живко их дочека, те оба посјече, не помогоше им косијери.

Свуд се огласи Живко као велики крволоч, те се вач Цуца здоговори, ако би га ико иђе опазно, да покликне на да свак скочи, не би ли га уфатили.

Опази га неко од Мало-Цуца, те покликне, а скочи свак са своје стране и опколе га у Кобиљдо, те им није могао никуд мрднут. „На Бога и на душу пађе један шкољ, на узезе, кад доле велика пећина, те он проз ону пећину иди цијело по сјта, док изиде више Трешњева у Шеничишта, на се отоле даде Вуковици. Опколели једну главичицу у Кобиљдо све чојак до чојка, док двије пушке у Вуковицу: пак цаааа! — а некакви чојани!

— Ај! ко је витез? — ево Живко Кариман!

Преобидоше људи ону главичицу и, нађоше никољ, те проз ону пећину изидоше у Шеничишта и виђеше, да их је преварио и утека.

24 главе црногорске посјекао је Живко, четујући.

Већ је био уљегао у године, а не ожењен, те га почну нагонит Турци, да се жени и нудит га бегови својијем

њи. Данас сам стигао из Котора. Кад стигни у Пераст, на свату у високом четвртастом перастском звоничу, одзвони 11. У то доба неко заграја: „вићи, вићи, нив Вериге!“ У тај час што не изађе на пијаци изађе на прозор, па ти мушко и женско гледа нив море. Ја не могу да ништа опазим јер су ме боме очи издале а није ми чуда да су ме у 90 својој години, како ми једном читаше Војвода Драшко у свом рабону, изновјериле. На такви ти ја очале које ми је наш честити војвода Драшко из млетака допио, на погледам нив Вериге. Али има шта видјети! „Јарослав“ сијече море нив Вериге са српском заставом у којој се блиста поносно име Њ. В. Ђвља Господара И. I. а испише српским селанцима. Окренуо је к Рену коме пјевах кад бјех млађи у по којном Рабону!

Ој поносно бјели граде Диван ли си у свом цару Крапан ли си алем камен У српском у олтару!

Под Рисан није почијевао него га поздрављивши заставом дошао је у Пераст и привезао се при „бови.“ Нањ је отишао највише главар од порта, и бесарска финансија са пуно улудности; а онда се около њега нагомилале барке и чамаци из Пераста и околине: као ичеле около узашта у љету кад им у ушину прише. — Моје срце да пузне од радости! Поштанјајући се уђом са Ђаком Раком у чамац, на пароброд. Али се има што видјети! Јарослав се клава Доњену, а он му се мило смјени. Заборавих се, на зајевех као кад сам млад био:

Слава Богу на висини, кад у дану и у ноћи Освех пружа српском роду да се врати првој моћи. Да га суице опет граје као некад што је прије А злота се либер паклена завјера од њег скриве

Као оно грјешна моћ Која не да испрјед поћ

Да слобода Богу драга што у Српству цароване Прије но је османлијски мрети ланци околане Ускресе се из кошовског димног гроба српске дике И љубави према роду пријед на сво осветнике!

Што не жале своју крв Да тврђавина саграу егрв.

Слава Богу на висини, што се сада епис море Дива дивина Јарославом наше диче Црне Горе! Плови, плови, Јарославе, са барјаком пуног славе Увишине из свих муга и рјече на крваве.

Што из срца ниви бод Да прослави мило род!

Плови срећно Јарославе, дивни дару милот Цара А најбољег пријатеља витешког на Господара,

ћерима и сестрама, да се ожени, али он није хтио, но:

Живко се је женио наумно, Вјерно љубом иза жива мужа, Ваи љубовцом Кресовијевић Крета; Али њоме, али земљом црном, Ал' се Живко ни женио неће!

Даду му Турци чету, не би ли је уграбио, али он није хтио водит чету ради тога, да га не би ко прекорно, е га је оженио, но појаше коња и крене сам.

Браћа Кресовијевићи, Крето и Перина врхли су жито прел кућом на гувио, а била је велика жета, те улегу у кућу, да мако почицу и да ручају, а невјесту Крестову справе, да им донесе у крајачу (пућерицу) иза бријеге с уба студене воде, да се напију.

Невјеста дође на воду, а у томе најаше Живко, на јој заштите, да му донесе воде, да пије.

Невјеста потрчи и зафати воде, на му принесе, а он њу за руку — бана! Пушти невјеста крајачу и тргне се патраг, а њему се поплаши коњ и скочи на стјану, те онушти невјесту, а она се оне стоне побјече кући и све каже беверу Перини.

Перина скочи иза трпезе, узме кубуре напуњене сцирлијама и изиде пред врата, а Живко на коња — помоди иза бријеге:

— А крволоче љунки и ништа од чојва, чије ти жене мамини и грабин!?

Није удовина по има господара, а и да је удовица, има браће и беве-ра. — знаи ти чија је она?!

— Не грај, будало, из куће повешћу ти је! — вкне Живко.

Света душа светог Петра са небеса на те гледи.
А његовом благослову — свака српска душа следи.
Тај благослов мила, свет,
Пратио те свуд у свијет!

На сваки приједмет око се мило за-
устави и диви љеноти што ју је знала
извест марљива брацка руска рука. Ја
ћу да те само површно с њим упознам, а
од вјештијег пера захтијевај потпуно слику.

Јарослав је дугачак 314 нога, а нај-
виша му је ширина 37 нога. Има два
висока арбула, и у машини шест казана,
те чини на уру 14¹/₂ мила. Има по кра-
јевима 6 виших и мањих барака, од којих су
3 цингом постављене те немогу потону-
ти и кад су пуне водом. Оне се зову: „Спа-
ситељне баркап“. Има једну машину с ко-
јом чине слатку воду, а једну којом
излијева воду у случају да би у пароброд
ушла. Њом се може излити за уру 148
тонах (један тон брзи 1000. литара) Има
три гвоздене биетијерне а у њима стоји
48 тона воде! Има и једну велику машину
с којом се вуче сидро. Има и 6 компаса
(бусула) и сви су на спирит! међу овима
главније: „коломна“ који руски бродови у-
потребљају и тај је без девијације (скло-
нидбе.) Магазин му прима угљевља 620
тона.

Рејистар је „Јарослава“ 1093 тона,
а може носити 2200 тона тежине или 3400
куб. метара. Он има и три велика кропо-
метра, заставе од свијех народности и
преко 1200 плана свију мора: такође
сепале којима се може разговарати на
језицима. Особито ме занимала застava
„Стандарт“ на којој је под круном дивно
навезено име узвишеног и срећно влада-
јућег господара Николе првог. Она је је-
днако данас стигла из Тријемпа, гдје је
паручена од управитеља поморског одје-
љења, омиљеног и српског ђетића г. Сла-
вомира Бурковића, побочника Н. Висоца-
нства Господара.

„Јарослав“ је висок 34 ноге, од ових
стоји под морем 22 ноге кад је под кар-
гом, а иначе 16 нога. На крми му измол-
ван је позлаћени орао, са словима Н. Г.
и под њим се чита: „ЯРОСЛАВЪ“ У Ја-
рославу има што виших што мањих 31
соба, а све су лијене и уредне, а број кључића
од соба и спрема у њима износи ништа
мање него 276. У великом салону има
икона Спаситељева на источном углу,
и пред њом гори кандило, непрестано.
Осим финих столица канапа, треза и огле-
дала, види се овдје слика срећновладајућег
Цара Александра и царице руске, и Њазе
Николе. Овоме салону источно стоји опет
салон са господским намјештајем, а зап-
адному мањи салон са спаваћом и једном
у којој је врло лијепо мраморно куналиште.
Заповједничков салон стоји на куверти
негде у средњи пароброда, и више ње
пише: „Командиръ“ У њој има икона С. о.
Николе, а под њом висе: царски календаръ
1891“ са сликом цара Александра III.;
мале слике Њазе Николе, Њазине Ми-
лене, Њазе Нашљедника Данила, један
фини писаћи сто, ветриница, књижница,
подтрона црвене коже, тоиломјер, огледало,
столица, и мало канапе црвене коже. Соба

— Ко ме из куће, невјеро и изда-
јнице брацка, жене да водим? Научно
сп се проз Пуце оне просјачке и сиро-
махе касанит, кад их испрежипи саме,
на се тијем ђалиш и славиш, а жена
би могла ка ти четовати и прежати
самоднадеста или тридеста, ће ће испре-
жат каква спромаха, да посјече; по
што не удари на какву чету јунака
црногорскијех или на какав град, на
што се ту не показа јунак!! —

— Муч, будало, ћера бих двадест
таквијех пред собом куд ме воља, по
ми ручак нареди, е ћу невјесту ту
водит, да је ови соко љуби! —

— Ево ти је наређен — ако Бог
да! —

Таман је био Живко покрај гумпа,
а опи омакне: тааааа! — погоди га
под окципцу, те паче низ коња на
смаљу код гумпа.

Истрче сви из куће на врата.
— А што га уби на мртво и што
ми кућу разурни и ископа, јадо! —
викне Периши мајка — могаше ти га
пушити у кућу, на да сви скочимо и
петумезамо га, на не би могао од сра-
моте кажеват, што му је било, но ми
кућу црној кукавици ископа! —

— А би ли виша срамота била
нама да смо то учинили — обрну јој
се Периша — е би људи рекли, лако
им је било то учинит — у кућу им до-
пшао, а гомила чељади, но се у кућу
вупи, стара бестно?! — За образ и
поштење, даје се живот, имање и све. —
— Ја сам радији, е сам овако
учинио, но како ти велиш!

Потрчи некоје на Живка, којему
је још срце цукало на сви утрче у
кућу.

је дуга 3 корака а толико и широка, и
средње височине; има двоје врата и че-
тири прозора са црвеним завјесама. Според
ове собе на другој страни портика стоји
заповједничкова спаваћа соба и више ње
једнако пише: „Командиръ“ ова је соба
мања од прве, и у њој опет висе о дувару
на источној страни икона св. о. Николе,
коју је вриједни капетан Андро Бурковић,
из куће поново о трагу 23 године кад је
први пут отишао у поморску службу да
пркоси морским валовима, а под овом је
слика његове сапутнице госпоње Анђелике.

Кухиња је доста пространа и у њој
се може скувати јело за 74 особе на један
пут, а кува се на страни за официере а на
другој страни за мршаре. Једна соба служи за
официрско купање. Око пароброда има
кантула кроз коју се вуче вода за прање
пароброда, један ми Рус рече да се то
зове „Водопроводъ“, свака соба има по дну
справу за утријање соба паром, „Парног
топленје.“ На посућу стоје слова „Д. Ф.“
што значи „Добровољни флот“

На „Јарославу“ има 34 моршара, а од
ових су 9 Русеи, ови по себи кувају јер
нијесу свикнути на наша јела.

Капетана има три, први г. А. Бур-
ковић познат као врло ваљан и строг,
еле тиш старијех Срба помораца који су
знали да својим радом прославе себе и
род далеко изван онега свог милост срп-
ског рода. Он је писац ових лијепих језица
у „Српском Листу“ 1882 год. са Александриј-
ски развалина. Други капетан јест г. С.
Целалић, а III г. Т. Магковић, а тежици
су два млада црногорца, г. г. В. Пејовић,
и К. Мартиновић.

„Јарослав“ ће овђе искрцати од 6 —
7000 стари жита, (кукуруза) за црногорски
народ. Жито ће примити г. Н. Поповић с
помоћу г. В. Врбице.

Ово ти је најљубља слика „Јарослава“,
а ако си вољан да све знаш трки до
њег, јер ти нико неће боље задовољити
радозналости као своје око.

Цјеливам те свјатимъ цјеловањем.

Рисан, 30 децембра 1890.

Вир Пазар, 26 децембра 1890.

Господине Уреднице!

Како вам се до Васиљева-дне нећу
више јављати, честитам вам овом приликом
нову годину, и обричем се да ћу вам и
до године редовно дописивати, као и до
сад

Само дај Боже, да се тегајем идуће
године јавимо са бољом родном годином и
веселијем гласовима.

Дана се поврати са сред путине
блата вапорић „Славјанин“ који је
равао поћи за Скадар. Јака фортуна по
врати га овдје, ће је морао пицкевати,
док је гођ фортуна прекинула. —

27. ов. м. посјетити ову науку ва-
рошицу ново избрани младићи артиљериј-
ске науке, који су ишли да се упознају
са тврђавама; т. ј. напред су пошли на

— А што ћемо сад? — Ако доз-
наше Турци, што је било, ево их док
мркну овамо, но боље да бјескимо!

— На куд? —

— У Црну Гору али у Прпморје,
ће оћемо! —

— Ада коме ће ни пусто имање?

— Ономе, те буде пајачи, ада
коме! —

— Ада како ћемо голи и без
ништа? —

— То, што имамо алијско, обућ,
а покућства, што видимо, на то двоје-
троје коња натоварит, на бјечат одма,
да не не застану Турци!

— А Живка оћемо ли сјећ? —

— Не, не од њега неће више
бит фајде никоме, а још је мало жив,
на нека се више мучи! —

— Наређујмо се, да крећемо,
нека разговор! —

— Нећу ја — вели баба — е ми
га је жа, ће се онако мучи, но га по-
исправит и стат код њега, док га би
ко прихватио, е је греота и нанче пуш-
тит да се мучи, а не свога брата и
ако је преврнуо вјером, па, ако ме не
посјеку, ево и мене за вама! —

— Нигда одоле кости не износи-
ла, стара ћукоглавице, но ти се гроб
амбиса на хиљаду хиљадинскије да-
ката; радија си ти Турцима, но нама,
е тога и кукаше за њим, а не кукаше
ти е се ми ископашмо! —

— А да ми није рад Боже грео-
те — пријећаше јој Периша — и те-
бе бих спрема њега положио, стара
сметенице! —

А душемно рећи, одавно се баба
ш илим била познала, пошто је Опутна
Рудина била његов спашилук, па кад

Жабљак, Лесендру, па тек онда дошли на
кулу Бесац, ће су им њихове старјешине
(учитељи) показали сваку поједину ствар
као и за што се која употребљава: Исти
дан опалише 3. топовска метка. Други и
трећи пут биљегу убише; паљба коман-
довата на: 4450. метрова.

Како у практичном тако и у теориј-
ном учењу младићи су усјели, у ово
кратко вријеме, научити добро.

Сувине што су научили и оптички
телеграф. По томе се види да су се њи-
хови учитељи веома трудили. Учење ће
потрајати још за 3 мјесеца. Промле сед-
мице овдашња Читаоница пренесена је
у једну маду, али најугледнију собу. За
1891 годину уписано је 35 редовних чла-
нова, који су се потрудили наредити још
за неколико српских листова, који ће већ
сад почети долазити: ред читаонице иде
добро.

Министар Вејни Г-н. Војвода И. Пла-
менац, као и првих година, тако и овог
пута имао је доброту, послати овд. Чи-
таоници новичку помоћ. Прилика да ће му
друштво Читаонице лијепо захвалити.

Општинска Управа није још отпо-
чела свој рад, јер још нијесу нашли кан-
целарију и писара. Прилика да ће овд.
капетан, првом приликом, предложити Вис.
Министар. Унутрам. Дјела, да је за ов-
дашњу управу јужно имати једног ври-
једног писара, који ће моћи вршити и
управне и општинске дужности. Истина
да капетан има једног писара. Но пошто
је тај садањи писар обвезат другима
држ. дужностима, то не може свагда бити
на капетанском расположењу. Запета би
то вриједно било.

Свих божитијих празника како је
била велика киша, вода је много виша,
али је још нека од наше риве. Народно
здравље у опште повољно. Честита ви
Нова 1891 година.

Чакић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 4 јануара.

(Нова година) није се овога пута
дочекала у Двору свечаном вечером,
због короте за блаженопокојним војв.
Николом Лајхтенбершким.

На сам Васиљев-дан ишло се, иза
службе Св. Василије, коју је служио
високопреосвештени Митрополит са
свештенством, у Свијетли Двор, гдје
је пузлио примат честитке Ње. Свје-
лост Њаз Нашљедник Данило.

Председник министарског савјета,
Г. Божо Петровић, честитао је брзо-
јавно, у име цијелог чиновништва, но-
ву годину Његову Висоцанству, Го-
сподару и Њазу нашем, у Париз.
Господар је благоволио много милости-

би год дошао „Ага Живко“ у свој
спашилук, гледао је, да на конак при-
спије у село Шаране близу Плана на
кућу Кресојевића.

Сви оду, а баба остане код Жив-
ка, посипави га, на му измије и утегне
ране.

Много су се чудили Турци, што
би од „Аге Живка“, те испред саме
ноћи цио буљук Турака на атима и
паршима добахте кући Кресојевића,
кад Живко готово без духа.

Кипуше неки сабље, да бабу по-
ејеку, али им Живко рукама машаше
да је не сјеку.

Примаконе се неки, да га питају
што вели, а он слабир и изнемоглим
гласом збораше, да је не посјеку, е га
је она скапулала, да га не посјеку,
но ако ће оди за синовима, да јој
даду коња и пратиоца, док их стигне.

Живко издахне, те га Турци по-
несу и уконају код куће Шоботе Аб-
дића, а баби даду коња и пратиоца те
отиде за синовима.

Браћа Кресојевићи дођу на Чезо
код Вукоте Сердара, а Сердар их ли-
јепо дочекао и овесели се, кад чује,
да су погубили Живка Каримана, који
је за његову шћер говорио, да ће
је уграбит.

С Чеза гређу Кресојевићи у Гру-
бин-до, у Пуце, ће умре Периша, а
Крето пошље дигне у Рисан, ће се и
настани.

Свакоме у ове крајеве било је
мило, што су убили Каримана, те их
је свако и љубно, па се по томе и на-
зову Љубатовићи (Љубановићи).

Турци су гледали како би п Кр-

во одговорити и захвалити на лијепим
жељама Свога вјерног чиновништва.

Књижевност.

Народна појезија у Ужичком округу —
прилог за грађу од Срет. А. Поповића преш-
тампано из „Кола“. Биоград, парна штамп.
парнија нар. радикалне странке 1890. Ције-
на 59 пара дин.

Београдска трговачка омладина IV.
Књиге Рад VII. и VIII. главне ред. Скуп-
штине држате 19 априла 1889 и 23 апри-
ла 1890 г. Биоград, парна штампарија Д.
Димитријевића Јелеска ул. бр. 1. 1890.

УМЈЕТНОСТ И ДРУЖЕВНОСТ.

ПОЗИВ на друштвену забаву коју
приређује друштво Подгоричко Читаонице
у историјама основне школе на дан
Светог Саве 14 јануара 1891 год.

Улазне цијене од особе: у I. реду 1
ф. у II. 68 новч. у III. 34 новч. Чет. при-
ход намјерен је грађењу новог читаони-
чког локала. Добровољни прилози примају
се с благодарношћу.

Почетак тачно у 7 сати у вече. Ула-
нице се могу добити у друштвеног бла-
гајника г. Неша Ставића и у вече на каси.

Распоред. I. Дио: 1. Пригодну
бесједу држаће г. Бајо Брацановић. — 2.
„Онам овам“ пјева друштвени хор, под
управом г. Вимера капелника — 3. „И-
здајници“ од Змаја Ј. Јовановића, декламује
г. Божо Бошковић. — 4. „Убавој нам“ од
Сундечића, по композицији Ј. Иванишевића,
пјева друштвени хор под управом г. Ви-
мера. — 5. Свети Сава“ од Алексе Р.
Шантића декламује г. Спасо Гвозденовић.
— 6. „Црногорском Војнику“ од Р. Рога-
новића, по композицији Др Јована Пачуа
пјева друштвени хор под управом г. Ви-
мера. II. Дио: „Вој на Косову“ траге-
дија у пет чинава с пјевањем од Дра Ј.
Суботића, претстављају чланови добровољ-
ног позоришног друштва, под редитељством
г. Василија Ђиневског, а шаптаће г. Лазар
Врбица.

Лица: Лазар, цар српски г. Стеван
Раичковић. — Југ Богдан, његов таст г.
Марко Пејановић. — Мара Бранковића и
Вукосава Обилића (ћери му) г-ца Рака
Радошића и г-ца Јане Шћеновићева. —
Вук Бранковић и Милош Обилић (зетови
му) г. Захарије Радичевић и г. Божо Бош-
ковић. — Вановић Страхиња, Милан То-
пица и Иван Косачић (војводе) г. Јован
Пејановић, г. Томо Бошковић и г. Видан
Пејовић. — Бошко Југовић г. Лука Пиш-
телић. — Мурат, цар турски г. Божо Бе-
љевић. — Вајазит, син му г. Мустава
Адиаметовић. — Јусуф паша, посланик
г. Захарија Гвозденовић. — Осман-паша
г. Лазар Врбица. — Ухода Турчин г. Јово
Пејевић. III. Дио: 8. „Косовка Дјевојка“

сту врху главе дошли, па се домишле
како ће.

Сестра Крстова била је удата у
Требиње и имала троје мушке ћенице
па је дозову Турци и реку, да отрује
брата Крста.

Нећкала се много да не може и
неће то учинит, али јој најпошље
запријете, ако га не убије или отрује,
да ће јој све троје ћене и њу исјећи;
а ако га убије обећају јој сванто, и
свачега — ка Турци.

— Па како ћу га отроват? —

— Лако! —

— Даћемо ти ми једну јабуку и
у њу отров, па му је дај, да је изије
и трије! —

Даду јој јабуку, те она пут Рисна.

На Кораљ-кук у Врдо Рисанско
срете се с Крстом, па му се објеси о
врату:

— А ће си брате, жељо жива?! —

Једва те видијети; што сестру јадну
остави у туђи власт, па ни поздравна
нигда, а нека да доћеш да је видиш! —

— Нека сестро, јадна сестро! док
сам мога и поздравља сам те и пазио,
а сад сам се о чуду забавио: Периша
умро, ја се с фамиљом поскита, не ми-
ли ми се ни мој живот, па сам свако-
га заборавао, како Бог може! —

— А сједи, брато, да ми што при-
чаш, да се од жеље мало разговара-
мо! —

— Ево обу, а имаш мало посла,
па ћу се одоципит! —

— Вада сам ти чудни дар дони-
јела, једну јабучину — на!

— Ва истину и да си имала што,
далеко је, па се не може носит; а
неби ми жа било и да нијеси ништа —

све појединости овог трагичног догађаја. Писао је, у суштини риче, држао се вјерно догађаја, а само се у толико послушно пресничком слободом, у колико је било неопходно потребно да се задовољи беле тристичким захтјевима.

Књига је изнијела 6 и по штампаних табака, — е тога се морала повисити цијена 1 динар.

Књижарима даје се уобичајени рабат. Нарудбине шаљу се књижари Велимира Валовића у Биоград, или књижари Душана Валовића у Ниш.

Ч И Т У Љ А

†

„Оваквијех витезова
И велика царства желе,
Ти би наше горе дика
Жалоснима нама леле!“
(„Балк. Цар“.)

Бивши тјелохранитељ Његова Височанства Књаза — Господара Николе I, Вуко Филипов Николић, из села Војкића, племена Чева, преминуо је 12 овога мјесеца, на свом имању у Горњему-Пољу у Никшићу у 60-ој години свога живота.

Вуко је био пра праунук кнеза Којице Николића из Војкића, једнога од војсковођа Владике Данила, на Царевом-Лазу, о којему спомиње Владика Василије у својој „Историји о Црној Гори,“ коју је издао у Москви 1774, а био је унук по матери знаменитог чевскога јунака Сима Милутиновића — Којошине. Вуко је био један од најбољих јунака у катунској нахији. Вуко је био преко 35 година вјерна служитељ и тјелохранитељ наша два Господара.

На свијела крвавим пољанама по Херцеговини и границама Црне Горе, Вуко бијаше „прави Црногорски вук“. Вуко је стотинама шанчева од Острога Миркова и Новичина, и Граховца Данилова и Миркова, на све до Фундине, Вучјега-Дола, Бара и Уљциња. — прсимице разбијао. Шта је Вуко учинио у херцеговачком устанку, као десна рука из рамена, Пека Богдана и Лазара и у Књажеву ратовању, то је познато свијема црногорским и херцеговачким ратницима, када је Његово Височанство 1877 у логору на Бијелој Рудини, у Загарцима, послје борбе у Острошкој кланци и на Шобајићима јавно казао: „Вуко! — међер ти остаде довијек вук... живјели ми такви вукови-соколови!“

Да се ошћу личне војничке заслуге нашега покојнога Вука, требало би написати велики дио наше ратне историје од четридесет година на овамо.

и њих нема у којему од ових на-
шијех листова објашњенијех!

Или нико не дописује или се не
прима?

А Ви, Господине Уреднице!
Поправите ме и опростите ми,
ако сам ђе ставио туђу ријеч, јер —
и ако сам учитељ — још сам младић,
на ми се може и нехотице омаћ туђа
ријеч; а мене је вазда добродошла
свака умјесна и корисна опомена и
поправка од онога, који јенечему вич-
нији и вјештији од мене.

Само, молим Вас, чувајте ми про-
винцијализме, е у њима може бити ри-
јечи „незгодна облика“: „вјерованција“.
И ја сам чуо опу ријеч од једног
бредоглавог пона, који говораше: „вје-
рованција, сигуранција, варданција,
разметанција“ и т. д.

Одкуда је те ријечи научно, да ли
из његова „граматикословља“ или окле
друго — непознато ми је.

Јесу ли те ријечи „згодна обли-
ка“ и звоне ли на уши? — Не! —
Али: треба писати по народном говору,
у свако жито има пљеве.

Но опростите ми, ако сам што
„префара“, е „ја не љубим полемике“,
што збораше уредник једног нашег
листа (не говорити Вама), а овамо у
нас малина знају, што је препирка, а
за „полемиком“ није ни збора (т. ј. за
значање ријечи).

Писац.

Лака тп, незаборављени стрико,
земља! Нека твоје јупачке кости по-
чпну! А успомена твојих јуначких
дјела, нека буде као школа младим бу-
дућим црногорским јунацима!

„Нама вазда биће криво
Без оваквијех витезова,
Слава њихна сјаће живо
Док је рата и мачева“.

Ожалошћени синовац
Јован Николић.

ТОМО ФИЛИПОВ БОНОВИЋ.

У прошли петак, 14 овог мјесеца,
стиже нам у Брчели тужни глас, да је
Томан Бонович, I. водник, I. класе ове
чете, од напрасне болијести преминуо, 30
прошлог мјесеца, у Грчком Коринту. По-
којнику је било њешто више од 37 година,
оставивши на тужном дому сиротну своју
мајку Стану, жену Анђушу и кћер од
3 године. 16 овог мјесеца приређен је
био парастос у овдашњој цркви свете
Госпоје у Томиће, чинодјејствовао је наш
парохијални свештеник Никола Јовановић,
и ш њима многобројно свештенство ове
нахије. Покојник, као војник, добио је
у четворогодишњем рату за јунаштво, 3
ордена: „Успомену медаљу, медаљу за
храброст и руску медаљу; а као ријетки
момак овога мјеста, бијаше пун врлина,
поштења и братинске љубави, чим је
и стекао код овдашњег народа добру
успомену, те је на овој жалости било око
700 душа, те заједнички с нама ожалише
нашег незаборављеног брата. Лака му
црна земља, вјечна му памјат“.

Свима пак пријатељима, знацима
и друговима нашим, који нам показаше
у овој тужној прилици своје братско, хри-
шћанско саучешће, нарочито родољубивом
свештенству, по том Капетанима и официје-
рима и свему народу у опште, као:
Ђурашковићима, Пејовићима, Љуботићани-
ма, Грађанима, Дуњићанима, Виранима, Глу-
ходољанима, Сотонићима, Брчелићима и
Подгоранима, вјечито од свог срца зафал-
ни остајемо.

Брчелц, 20 Децембра 1890.

Капетан Стеван с тужном браћом
Боновичима

Годишњи помен.

Овамошњи учитељ г. Ј. Ф. Ива-
ншевић 21 о. м. у парохијалној
цркви на Трешњеву давао је годишњи
помен бив. српском композитору, свом
бив. другу, рођаку и имењаку прерано
умрлом пок. Јовану Ђ. Иваншевићу.

На помену били су познаници
нашег младог уитеља, а поштоватељи
младог покојника.

И ми кличемо младом покојнику:
Вјечна му памјат и рајско насеље.

Стеван Кнежевић
парох Трешњевачки

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Никшић, 24 децембра

Промет домаћих производа у Црној Гори.

На данашњем базару биле су раз-
ној трговини цијене ове:

Волови сума 150 кила 40 до 46 ф. —
Краве од 110 кила 20 до 26 ф. — Брави
од 15 кила ф. 3. до 3 40. — Рурметин 1 и
по кило новч. 10. — Пшеница 1 ока то чипи
1 и по кило по новч. 11. — Раж 1 и по
кило нов. 9. — Јечам 1 и по кило нов. 7.
Прасад од 60 кила ф. 15. до 20. — Кртола
1 и по кило новч. 2. — Кунус 1 и по кило
новч. 5. — Скоруп 1 и по кило новч. 65.
— Масло 1 и по кило ф. 1. и новч. 10. —
Сир бољи 1 и по кило новч. 50. — Восак
1 и по кило ф. 1. и 80 новч. — Дуван у
диет 1 и по кило новч. 90. — Дограм 1
и по кило новч. 60.

Вир Назар, 21 децембра 1890.

На данашњем базару биле су раз-
ној трговини цијене ове:

Брави од 15 кила 3 ф. и 20 н. до
3 ф. и 40 н. — 1 Кило руметина по 6 н.
— 1 кило шениде од 10—12 н. —
Прасад од 37 кила од 11—12 ф. — 7
кила сухе кастратине 2—4 ф. — 1 кило
зеља бијелог 5 н. — 1 кило пастрве 60 н.
— 1 кило крапа 34 н. — 1 кило јегуље
40 до 50 н. — 1 кило воска ф. 1 и 40 н.
до ф. 1 и 60 н. — 1 кило вина 25 н. — 1
кило дувана простог 40 до 50 н. — 1 кило
скадарског дувана ф. 1 и 40 н. до ф. 1
и 70. — 60 комада сухије укљева за 10 н.
— 1 кило сира 40 н.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БЕРЛИН, 1 јануара. — Земаљ-
ском сабору пруском поднесен је бу-
дет за год. 1891 и 1892, без дефици-

та. Редовних података ће бити једна
милијарда 720 милијона 834.749 ма-
рака (са 125 мил. 672.033 више по
приђе), а редовних лоходака једна ми-
лијарда 670 милијона 452.177 мар.
(и 131 мил. 610.434 марке више по
приђе). Неће требати зајма.

БИОГРАД, 1 јануара. — Све је
виша узбуна против варошког ђерма
(ostroj), особито међу трговцима. Бу-
гарски ускоци који су се овдје ста-
вили, наумили су покренути лист на
бугарском језику.

МАДРИД, 1 јан. — Начелник
Героне јавља денешом, да је пуно у-
вјерен, да чељаде затворено у Олоту
није други но Падлевски.

БЕЧ, 2 јануара. — Милинковић
је овдје дошао. „Fremdenblatt“ у јав-
љају из Берлина: Сасвим је неосно-
ван глас, да је Цар Вилхелм II
наумио предложити опште обезоружање.

ПARIЗ, 2 јан. — Конте Амло
де Шалон постављен је за француског
министра у Црној Гори.

ЦАРИГРАД, 2 јан. — Султан је
предао мајору Хилзену писмо за Цара
Вилхелма.

БЕЧ, 3 јан. — Надвојвоткиња
Марија Антонија, шћер надвојводе
Карла Салватора, умрла је.

РИМ, 3 јан. — Изволски је кре-
нуо за Петроград, гдје ће примјати
нове наредбе, особито о постављању
прабискупа у Мохилеву.

ПЕТРОГРАД, 3 јан. — На нову
годину честитао је сав дипломатски
кор Њих. Импер. Величанствима, Цару
и Царици. — Не потврђује се глас,
да ће министар просвјете поћи у о-
ставку.

ПARIЗ, 3 јан. — Вел. посланик
руски, бар. Моренгејм, са цијелим по-
сланством, посјетио је на нову годину
Књаза Црногорског. Синоћ је Пр-
дсједник Републике Карно дао свечани
објед у част Књаза Николе.

БИОГРАД, 3 јан. — Говори се,
да намјесништво и влада проучавају
начин, како да се уреде односи изме-
ђу чланова Краљеве обитељи.

ЦАПОЉ, 3 јан. — Због понов-
љених немпра међу ђанима универси-
тета, професори су прекинули предава-
ња и универзитет је затворен.

БЕЧ, 4 јан. — Вел. посланик
турски, Садула-паша, на умору је.

МОСКВА, 4 јан. — На честитку
Књаза Долгорукова одговорио је Цар:
„Молим се Богу да благослови Русију
и у години 1891-ој миром и благоста-
њем.“

ПARIЗ, 4 јан. — Књаз Црно-
горски отпутовао је (јужном железни-
цом.) —

Фрејсине је одбио искање (једног
нар. посланика), да се сруше Фортице
око Тулона.

РИМ, 4 јан. — Влада ће искати
да се војничка служба продужи до три
године.

СРИЈЕДАЦ, 4 јан. — Примају-
ћи официре на нову годину, рекао је
принц Фердинанд: Официри ваља да
се клоне политичке борбе. Ако је вој-
ска навијек спремна бранити огњишта,
Бугарска може поуздано гледати у
будућност.

Поруке администрације.

Госп Јакову Десели, Валона. — Шаљемо вам
два прва броја; цијена је означена на челу листа
(20 франака на годину). —

О Г Л А С И.

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЈСКА НАПРАВА.

Коју је признала париска свјетска
и бечка пољопривредна изложба, да је
најпрактичнија, најкориснија и најпотреб-
нија за сваку кућу, продата је у обје
изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивно се сваки живи
ко га је гођ видео, и домаћице и дјеца, и
сељаци и властела и т. д. и тако је чудо
учинио, да су стигле силне наруџбине,
одма по првијем огласима о тој чудноватој
справи.

„Невјероватно па ипак истинит“

Та справа падмаша све досадашње
проналаске и може се употребити за ове
потребе:

За 1 минут може се том сирвом
ожулити, огрети или исјећи, по вџи,
круније или ситније, 1 кило кртоле, рие,
роткве, хрена, лука, краставаца, сваџа
воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити маџа,
скорупа или повлаке, за по минута ције
од млијека, подо-а и т. д.

Даље служи и као микроскоп; уе-
личава сваку ствар 400 пута, те је мноо
корисна за испитивање јела и пића.

Тавка направа од трајне коvine и ја
неоштећеним перима стоји само

3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривал
су једини

пошлачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(12—16)

500

пута увеличана види се свака ствар кроза
скоро пронађени

Чудотворни Микроскоп за шпаг

који је злато препотребан за сваког тргов-
ца, учитеља, ученика, па потребан и ко-
ристан још и за сваку кућу ради испити-
вања јела и пића. Уза њ се добија и луна
која је много корисна кратковидима при
читању.

Шаље се само за готово или за по-
штанске марке, цијена

2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,

(12—20) Wien, I. Postgasse 20.

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јут-
рос пронађеном кухинском справом, од
које је више милијона комада продато на
париској свјетској и бечкој пољопривред-
ној изложби.

Још никад невиђена

та справа служи за ове потребе: За 1
минут можете од млијека или скорупа на-
чинити маџо, а за по минута млијечну
цијену, пјену или пунч од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожулити, огрети
или исјећи 1 кило кртоле, лука, краставаца,
роткве, репе и т. д., крупно или ситно, по
вољи.

Даље служи та справа као микроскоп;
при испитивању јела и пића види се кроза
њ свака стварчица 400 пута виша.

Тавкој справи састављеној из неоште-
тине коvine и пера цијена је премалева са

3 франка 50 сантима.

Та препотребна справа, ради своје нечу-
вене цијеноће, уведена је већ у сво ђамп-
лије бечке и париске и може се добити
само у моје старославне фирме, за готово
или на ривалу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

Wien, I., Postgasse 20.

(12—20)

